

MAJD FENN, A HEGYEK KÖZT

Amikor felébredtem, nagyon korán volt még, háromnegyed öt, de nem mertem elaludni újra. Beleléptem a szandálomba, törülközőt tekertem a nyakam köré, és kimentem mosakodni. A színes kis faházak mind zárva voltak, a sátrakból szuszogás hallatszott. Mire a zuhanyozóhoz értem, a szandálom teljesen elázott a vizes fűben.

A zuhanyozóban egy bajszos öreg az egyik csapra húzott gumislaggal mosta a betont, a trepniket nekitámasztotta a falnak.

— Tiepła woda nie — mondta az öreg, aztán mondott még valamit, úgy vettem ki, hogy csak egy óra múlva lesz meleg víz.

— Dobre — mondtam, — bardzo dobre.

Aláfeküdtem az egyik csap alá, a nyakamra meg a hátamra folyattam a vizet, rettenetesen hideg volt. Indiánszökelléssel mentem vissza a faházba. Rüganyos voltam és elégedettnek éreztem magam, pedig előző nap nagyon le voltam törve.

Wroclawból indultunk hajnalban, kiálltunk az útra, és a harmadik kocsi felszedett bennünket. Szerencsénk volt, meg már kitanultuk a csíziót is: személygépkocsikkal nem nagyon érdemes próbálkozni, nem mennek messzire, csak a városok körül futkosnak. Ha messzire mennek, mondjuk a tengerpartra, akkor nincs hely. Megrakják sátorral, gumikajakkal, gyerekkel. A nagy kamionok sem jók. A ponyva le van fűzve, elöl meg az egyik vezető éppen alszik. A kis teherautók a jók, azok felvesznek. De a legjobbak a furgonkocsik. Be lehet ülni a vezető mögé, cigarettával kínáljuk egymást, cuppantunk az úton menő lányokra. Reggel lehet a legjobban stoppolni, nagy távolságokra korán indulnak a kocsik. Wroclawból is hajnalban indultunk, tízre már Katowiczében voltunk, és egész estig lődörögünk a városban. Már nem lett volna szabad elindulni, de azt hittük, kibéreltük a szerencsét, és kiálltunk a város szélén az útra, hogy Krakóban éjszakázzunk. De nem kaptunk kocsit, és az eső is eleredt, nem erős, csak olyan szemerkélő. Ott totyogtunk hülyén az úton, lassan átáztak a pulóvereink, a levegő is lehűlt, és vacogtunk. Sötétedni kezdett, a forgalom is egyre rítkább lett.

— Mi lenne, ha elmennénk vonattal? — kérdeztem Tomaszt.

— Akkor nem maradna pénzünk Zakopanéba menni.

— Ott egye meg a fene Zakopanét. Megdőglünk itt ezen a rohadt úton.

— Én látni akarom a hegyeket.

— Majd megnézed őket otthon, egy ismeretterjesztő filmen.

— Zakopanéba el kell menni.

— Már úgyse kapunk kocsit. Nincs semmi forgalom.

— Akkor itt fogunk éjszakázni az árokban, de vonatra pénzt nem adok — mondta Tomasz, és lefeküdt a fűre, könyöke alatt víz tocsogott, rossz volt nézni.

— Kelj fel, te hülye! — kiáltottam rá —, megfázol. Nekiindulunk gyalog. Ha az első faluig nem kapunk kocsit, felkérerdzkedünk egy padlásra.

— Ez már beszéd, kapitány. Akkor előre, lépés, in-dulj!

Aztán mégis kaptunk kocsit. Elegáns, piros Opel. Nem is intettünk neki, megállt mellettünk. Fiatalember vezette, nevetett, amikor betessékelt, és elhozott a kempingig.

Aludtam volna tovább is, de meg akartam már végre szabadulni attól a kis piros masnival átkötött csomagtól, amit Pesten sóztak rám, hogy vigyem el Krakába. Végighurcoltam fél Lengyelországon, a papírja elázott, sárga foltosan megszáradt, a masni lekonyult és összegyűrődött. Próbáltam kisimítani, megnyaloztam és pödörgettem, de elég silány maradt. Noteszomból kitéptem a lapot, amin a cím volt, aztán lehúztam a takarót Tomaszról, és rávertem a fenekére.

— Mi van, kapitány? — kérdezte Tomasz.

— El kell mennem. Elviszem ezt a nyavalyás csomagot. Hallod?

— Ilyen korán?

— Aztán elmennek dolgozni. Idefigyelj, nyolckor az állomás előtt találkozunk.

— Jó —, mondta Tomasz, visszahúzta magára a takarót, és aludt tovább.

Ráírtam egy bedekker hátára, hogy „nyolckor az állomás előtt”, és letettem a nadrágjára.

Lődörögtem egy darabig a városban, csak úgy taláломra jártam az utcákat. Ha az ember sok várost ismer, egyikben sem tévedhet el soha, és ha álmában egy utcát lát, tudja, melyik városba való. Krakóban aznap reggel ház mesterek sóprögtettek a régi kis házak előtt, a felkelő nap megütésítette a templomkupolák oxidzöldjét, egy vénséges vén asszony friss virágot rakott egy feszület alá. Fél óra múlva tudtam, hogy ebbe a városba még el fogok jönni.

Az utcát, ahová mennem kellett, véletlenül találtam meg. Alacsony, kövér asszony nyitott ajtót, bizalmatlan volt és kócos.

Nehezen szedtem össze a szavakat, és nehezen értett meg, közben nyújtogattam a csomagot. Mikor végre megértett, behívott a konyhába, leültetett, sietve leszedte az asztalt, egy hasas bögrében tejeskávét adott meg két szelet vajjas kenyeret. Leült velem szemben, és a fiáról kezdett beszélni, aki geológus, és előző évben volt Magyarországon, de most nincs itthon. Kicsit elgondolkozott, aztán azt mondta: „paprika” meg „Balaton”, és elég tűrhetően „kérem szépen”. Boldog volt, hogy értem ezeket a szavakat. Aztán egyre gyorsabban beszélt, már nem értettem semmit, nevetgélt közben, és sokszor megkérdezte, ízlik-e a kávé? Nevettem én is, és bólogattam. Mikor eljöttem; süteményeket csomagolt egy selyempapírba, és a zsebembe rakta, én meg puszit adtam az arcára.

Nyolckor az állomás előtt voltam, de Tomaszt nem találtam. Vártam egy negyedórát, aztán vissza akartam menni a kempingbe, hátha még alszik. Eszembe jutott, hogy meg kéne nézni a restiben. Tomasz az egyik hosszú asztalnál állt két másik férfivel, előttük korsó sörök. Kivett egy papírszalvétát a tartóból, kis golyóba gyúrta, magyarázott valamit, aztán pózolva a sarokba rúgta. Már vagy nyolc papírgolyó volt a sarokban.

— A fociról beszélgettünk — mondta Tomasz, és bemutatott a lengyeleknek. A fiatalabb nekem is akart hozni egy korsó sört.

— Dzienkujem, most ittam kávé.

— Kávé? — kérdezte Tomasz. — Ebben az országban, ahol a világ legbüdösebb ecetes halát mérik? Ne hagyd ki a lehetőségeket.

A lengyelek elbúcsúztak, Tomasz felírta nekik a címét. Kezet ráztunk, és vállon veregettük egymást.

— Most merre navigáljuk magunkat, kapitány?

— Semerre. Szerelvényt igazíts! Városnézés.

Kezünket zsebre vágva ráérősen ballagtunk. Nézegettük a házakat meg a lányokat. Az egyik forgalmas sarkon egy asszony állt, mellette a földön sportszatyor.

— Figyeld csak — böktek meg Tomaszt —, fogadjunk, hogy honfitárs.
— Gyere, nézzük meg, mit árul. Jó tudni, hogy áll a feketepiac. Hátha kincseket ér a vászonnadrágunk.

Megálltunk egy kirakat mellett, és néztük, mit árul. A sportszatyorból aranypántos sarukat szedett elő, minden arra járó nő felé nyújtotta, mintha kéregetett volna. Egy lány állt meg előtte, szőke, hosszú derekú, világos szemű. Olyan, amilyenek otthon képzelünk minden lengyel nőt. Nagyon tetszett neki a papucs, belebújt, lépkedett benne. Az asszony túlzott szívéllyességgel mosolygott, lehajolt, igazított valamit a sarun, cuppantott és mutatta, hogy kétszáz zloty.

— Azért disznó — mondtam Tomasznak —, a Lottó Áruházban nyolcvan forint.

— Gyere, bedobjuk magunkat.

Odaálltunk, az asszony újabb pár sarut szedett elő, és a kezünkbe adta. Forgattuk a sarukat, kopogtattuk a talpát, közben lengyel étel- és állomásneveket mondogattunk egymásnak. Az asszony nekünk is mutatta, hogy kétszáz.

— Ez a vacak? — kérdezte Tomasz.

Az asszony arcáról leolvadt a negédes mosoly, kikapta kezünkből a sarukat, és döbbenetn nézett ránk.

— Otthon ez nyolcvan forint. Ennek a lánynak adja oda százért. A mi kedvünkért.

— Béla! Béla! — kiáltott a nő. — Gyere gyorsan! Huligánok!

A szemközti sarkon levő embergyűrűből kivált egy testes, zsíros arcú, dróthajú férfi, és átfutott a mi oldalunkra. Lábszárát a karjára vetett öthat orkánkabát verdeste.

— Huligánok! — kiabált az asszony.

A férfi tanácstalanul nézett ránk. — Was? Was? — kérdezte.

— Hello — mondta Tomasz —, hogy megy a bolt?

— Ezek magyarok — mondta az asszony. — Huligánok!

A férfi összeráncolta a szemöldökét, és szigorúan kérdezte:

— Mit akarnak a feleségemtől?

— Megkértük neje önagságát, hogy ennek a lánynak adja egy százért a papucsot. Nagyon tetszik neki a papucs.

— Nekünk meg a lány tetszik nagyon.

— Rendőrt kellene hívni — mondta az asszony.

— Van nálad kisszótár? — kérdezte Tomasz. — Hogy mondják lengyelül „üzér”, vagy „feketéző”? Ha nincs benne, a „síboló” is megteszi.

— Add oda neki — mondta a férfi.

— De Béla... — az asszony hüppögni kezdett —, száz zlotyért...

— Add csak oda... — mondta a férfi, és hunyorított —, majd behozzuk.

— Persze, hogy behozzák. Úgyes emberek maguk.

— Meg szépek is — toldotta meg Tomasz.

A férfi arca megtelt vérrel, és Tomasz elé lépett:

— Idefigyeljen...

A lány a kezembe adta az aranysarukat, és el akart menni. Megfogtam a karját: — Sto zloty! Sto!

A lány hitetlenkedve nézett minket. Megveregettem a férfi vállát: — A barátom! Ami! Freund!

A lány a férfire nézett.

— Mondja már neki, hogy „tak”!

– Tak – bökte ki, és a százast a felső zsebébe gyúrte.

A lány levette a cipőjét, a táskájába tette, és a saruban ment tovább. Mi tapsoltunk neki, ő meg visszaintegetett.

– Na, menjünk – mondta a férfi, és felvette a sportszatyrot a földről. A felesége a háta mögé állt, és a válla mögül ránk kiáltott:

– Disznók! Magyarok maguk? Ahelyett, hogy összetartanának, idejönnek piszkoskodni!

– Csak kerüljenek otthon a kezeim közé – mondta a férfi. – Hason csúszva fognak bocsánatot kérni.

Az asszony hálásan mosolygott fel a férjére.

– Jól kiválasztották, hogy kivel kezdjenek ki! Igaz, Béla?

Átbillegtek az utca másik oldalára, az asszony visszanezett és felénk köpött.

Tomasz arca szürke volt, és a száját rágta.

– Gyere – mondtam neki –, iszunk sört.

Ítunk egy dagadt nyakú Pelnet, és fizettem a reggelire szánt pénzből. De vidámságunk nem jött vissza, csak sokkal később. Megnéztük a Wawelben a látnivalókat, aztán kiültünk a várfalra bámulni a Visztulát.

– Mit gondolsz – kérdezte Tomasz –, találkozunk ezekkel Zakopanében is?

– Kizárt dolog. Zakopanéba menni legalább nyolcvan zloty. És nyolcvan zlotyért...

Jó volt, hogy megint biztosak lettünk a dolgunkban. Elénekeltek a „Mazowsze”-t. Gdyniában tanultuk egy Bogucka nevű lánytól meg a fiújától, egész éjjel énekeltek egy kertvendéglőben, az utolsó sorát mégis elfelejtették. Helyette az első sort énekeltek még egyszer.

Ezüst György: Tanyán